

Курс "Навчайся керувати"

Відеолекція 2: Що таке лідерство? Визначення поняття.

У попередній відеолекції я розповів вам про себе, про те, як Господь вів мене шляхом зростання в служінні та становлення як християнського служителя і лідера.

Тепер, коли ви вже знаєте про те, хто я і як відбувалося моє пізнання предмета керівництва, ми можемо прямо перейти до вивчення його принципів і визначень. Що таке лідерство? Що таке керівництво? На цій сесії ми дамо кілька визначень цього предмета. Що означає бути лідером? Що означає бути керівником? Що означає керувати? Що означає бути керівником групи людей, керівником церкви, певного виду служіння, в якому покликані брати участь ви? Варте уваги те, що існує величезна кількість визначень цього предмета. Воррен Бенніс і Берт Нанус у книзі: «Лідери: Стратегії прийняття відповідальності» згадують про існування 850 визначень поняття «лідерство».

Тож, що таке лідерство чи керівництво? Лідерство – це процес переконання або прикладу, за допомогою якого людина або лідерська команда спонукає групу до досягнення мети, що стоїть перед лідером або яку поділяє лідер і його або її послідовники. Це визначення дано в книзі Джона Гарднера про лідерство. Зауважте, що це – процес, це – переконання, це – спонукування до досягнення мети. Й її визначають лідер або вся група. Про це ми з вами поговоримо дещо пізніше. Освальд Сандерс у книзі «Духовне керівництво» пише так: «Лідерство – це вплив, здатність однієї людини впливати на інших». Я думаю, що він також мав на увазі вплив, спрямований на досягнення мети, тому що лідерство завжди повинно бути спрямоване на якусь мету. Далі, Джеймс МакГрегори Бернс у книзі «Лідерство» дає таке визначення: «Лідерство над людьми здійснюється, коли людей з певними мотивами та цілями мобілізують, вони конкурують або конфліктують з іншими. Мобілізують інституційні, політичні, психологічні та інші ресурси, щоб пробуджувати, залучати та задовольняти мотиви послідовників».

Зауважте, як у цьому визначенні з'являється новий аспект. Як і в попередніх, воно описує лідерство над людьми, описує мотиви та цілі, мобілізацію ресурсів. Але зараз я наголошую на останній фразі: «Мотиви послідовників». І тут я пригадав жарт, який спав мені на думку, коли я просив лідерів у своїй церкві висловлювати своє бачення про майбутнє нашої церкви. Іноді вони говорили мені про такі види служіння, які я навіть собі уявити не міг. І ось тоді ця жартівлива думка мене й осяяла: «Мені потрібно наздоганяти своїх, адже я ж їхній лідер». І, хоча лідер справді має йти попереду, а не наздоганяти когось, я звертаю увагу на останню фразу саме тому, що це добре, коли якісь збори, група людей настільки просякнуті баченням, що лідеру вже просто необхідно спрямувати свою дію на те, щоб бажаної мети було досягнуто. Джеймс МакГрегори Бернс підкреслює, що кожен член церкви має своє покликання, свої дари. Лідеру варто подбати про те, щоб цей потенціал було розкрито, і кожен міг би виконати те, до чого покликав його Бог.

Джордж Барнет у книжці «Лідери про лідерство» пише: «Християнський лідер – це той, кого Бог покликав керувати; він веде інших за допомогою Христа, виявляючи характер, схожий на Нього, та демонструє функціональні компетенції, що дають змогу ефективно керувати». Тут зверну увагу на нову фразу: «функціональні компетенції». Для того, щоб бути ефективним керівником, справді, потрібні знання, здібності та певні навички. Роберт Клінтон, у книзі «Формування

лідера» вказує на те, що головне завдання керівництва – це впливати на Божих людей для досягнення Божих цілей. Мені особливо подобається цей вислів, тому що ми хочемо звернути увагу не на нас, не на нашу мету, а на Бога і мету, що Він поставив. Отже, лідер допомагає групі людей визначити їхню мету, і досягти її.

Тепер опишу своє розуміння лідерства, що виробилося у мене на підставі читання, вивчення, роздумів і мого досвіду участі в різних сферах церковного керівництва. Почну з лідера: з його сильних і слабких сторін, з його духовних якостей і браку таких. Як лідер у багатьох сферах ви унікальні, і те, як саме ви керуєте, залежить від того, ким ви є. Господь міг покликати вас після того, як ви здобули чудову освіту, а можливо, у вас взагалі її немає. Певно, ви за характером екстраверт і тому любите спілкуватися з великою кількістю людей, а, може, ви є інтровертом. Напевно, у вас завжди виникає почуття того, як вчинити правильно, а, можливо, у вас такого почуття не виникає. Пізніше ми з вами поговоримо про темний бік керівництва і визнаємо, що в кожного з нас є певні спокуси, яким ми можемо піддаватися, і, звісно, є якісь спокуси, яким ми всі підвладні, але є ті, які будуть особливо складними для вас, а для іншої людини вони не будуть спокусою взагалі.

Отже, почнемо з особистості лідера. Ось цей чоловічок у кутку екрана і являє собою нашого лідера. Лідер не може існувати сам по собі, він завжди є частиною якоїсь культури. Культура або загальна поведінка, спільна думка формується групою людей, які збираються разом. У них є щось спільне в поведінці, певні ритуали, яких вони дотримуються, вони мають спільну мову та її особливості, певний словниковий запас і розуміння тлумачення сенсу. Вони можуть розповісти історії зі свого минулого. І це їхня спільна історія. У результаті вони готові визначити, як все відбувається саме в цьому місці. Коли ми будемо докладно обговорювати питання культури, я розповім вам про те, як визначити, що саме є культурою місцевості або групи, в якій ви служите.

Отже, лідер дотичний до культури, він пов'язаний з групою людей або з іншою групою лідерів. І всі вони належать до однієї й тієї самої культури. Культура – це те, як певна група розуміє і діє. Куди б ви не пішли, не поїхали – скрізь є певна культура. Джон Вембер, мій професор у семінарії, розповів історію про те, як було створено Церкву Переможців («Winner Church»). З самого початку керівництво цієї церкви, вирішило, що вони не звертатимуть увагу на доктрини, за винятком доктрини сотеріології. Тобто для того, щоб стати членом цієї церкви, ви мали вірити в те, що ви врятовані через ласку благодаті. З усіх інших питань ви могли мати свою думку.

Там могли христити людину будь-якого віку. Або, якщо людина вірила, що хрищення тільки для дорослих – вона могла чекати свого часу. Ви могли мати різні думки з приводу духовних дарів, їхнього застосування в сучасній церкві, чи закінчення їхньої дії ще в апостольський період тощо. Тож, керівництво вирішило створити церкву, здатну вмістити всіх охочих. Іншими словами, вони прагнули створити церкву без жодної попередньої культури, без того, щоб говорити: «Тут ми чинимо саме так».

І ось, що з цього вийшло. Приблизно через рік існування церкви, один із пасторів іде залом і чує розмову двох чоловіків. Перший, який уже рік відвідував цю церкву, каже новонаверненому таке: «Ти просто не розумієш, тут ми так не чинимо, так тут не робиться.»

Цей пастор був шокований. Усі свої старання вони спрямовували на те, щоб уникнути таких висловлювань, щоб позбавити церкву такого мислення, але, незважаючи на всі старання протягом року, певна культура все одно виробилася. Фраза була тією ж самою, виробилося розуміння того, як ми чинимо саме в цьому місці. Лідеру завжди доводиться мати справу з певною культурою, що існує в цій групі людей, завжди є її видимі аспекти, певні критерії. Лідер, взаємодіючи зі сформованою культурою, визначає найкраще майбутнє. Тут в ролі зірки, що ми бажаємо зняти з неба, тобто мету, яку ми визначили для досягнення, я намалював місяць. Чому саме так? Тут написано: «Бачення найкращого майбутнього стає зіркою, на яку дивляться здалека, але не вживають конкретних дій, що спрямовані на її досягнення.» У нас є уявлення про картину, яку ми хочемо побачити. Говорячи церковною мовою – це те, до чого Господь нас закликає. Ось ми перебуваємо тут, а що ось там? Скористаюся словами Бєлахлєва: «Пізніше ми з вами визначимо, як нам досягти ось цього майбутнього, якого бажаємо». Тут нам важливо визначити, що саме ми хочемо бачити в майбутньому нашої організації або нашої церкви. Те, що я кажу про культуру і про бачення майбутності, стосується всього: як церкви, так і бізнес-організації. І я сподіваюся, що під час вашого служіння, Бог буде давати вам напрямок, ви будете розуміти, яке майбутнє бажає від вас і від вашої церкви Бог. Буде дуже добре, якщо в інших учасників вашої групи буде схоже бачення. Ви матимете бажання досягти саме такого майбутнього: «Нам потрібно йти туди – там набагато краще, ніж зараз тут». Отже, бачення найкращого майбутнього також є частиною процесу керівництва.

Тепер на нашій схемі з'являється ще один прямокутник. Тут написано: молитва і планування. Планування може відбуватися в різний спосіб. По-перше, концептуально. Концептуальний план має на увазі бачення того, що має статися в доступному для огляду майбутньому, скажімо, протягом одного-трьох років, потім ми формуємо стратегічний план, який описує наші дії протягом кількох місяців або року. Стратегічний план описує конкретні дії, що дають нам змогу досягти ось цієї зорі – нашого майбутнього, що ми воліємо мати. Потім виробляємо тактичний план, який охоплює наші дії від одного до трьох місяців. У тій церкві, де я служу протягом останніх одинадцяти років, є вимога, щоб усі співробітники раз на три місяці подавали плани з розвитку свого служіння. Вони є концептуальними. Чого саме ми хочемо досягти? Потім розробляються конкретні кроки з досягнення поставлених цілей. Усе перераховане вище, є частиною процесу керівництва.

Підбиваючи підсумок сказаному, наведу власне визначення, що використовуватиму в цьому курсі. Лідер з усіма своїми сильними та слабкими рисами взаємодіє з групою людей, щоб визначити культуру (те, «як чинять тут»), щоб розвинути бачення найкращого майбутнього, а потім дає необхідний імпульс для виконання дій для його досягнення, що пов'язано з плануванням і молитвою. Цим визначенням можна описати й те, про що ми будемо говорити з вами в цьому курсі. Насамперед ми ретельно звертатимемо увагу на самого лідера, бо я вважаю справедливим вислів: «Усе починається, розвивається завдяки лідеру, і все занепадає завдяки лідеру». Ми поговоримо про те, ким ви є, до чого закликає вас Бог. Яким лідером Він бажає бачити саме вас.

Потім ми поговоримо про культуру. Те, як ми чинимо тут, може бути описано в різний спосіб. Є макрокультура. Ми дивимося на велику картину, але кожна організація має свою субкультуру. А що стосується церков, то тут культура

особливо сильно проявляє себе. Будь-яка церква і церковна організація, що існує навіть короткий час, матиме свою субкультуру, що проникає в усі сфери її життєдіяльності.

Як взаємодіяти з цією культурою, щоб визначити найкраще майбутнє? У нас будуть сесії на цю тему. Потім ми поговоримо про те, як визначити бачення.

Після цього будуть сесії, спрямовані на складання планів, необхідних для досягнення такого майбутнього.

Процес керівництва – це дивовижний процес і, повторюся, відтоді, коли я навчився того, як жити і діяти в умовах цього процесу, моє служіння зміцнилося. Тому я запрошую вас у цю дивовижну подорож. Сподіваюся, що разом ми зможемо зробити наше служіння ще ефективнішим.